

45.

Q. F. S. F. Q.

DISSERTATIO GRADUALIS,
PROFERENS

AΣΣΩΝ

EX ACTOR. APOST. CAP. XXVII. v. XIII.

QUAM,

CONS. AMPLISS. FACULT. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

AMPLISSIMO ATQUE CELEBERRIMO VIRO,

Dn. MAG. JOHANNE
J. AMNELL,

GRÆC. LIT. PROFESS. REG. ET ORD.
IN AUD. CAROL. MAJ. XX MART. MDCCCLVIII.

H. A. M. S.

PUBLICO EXAMINI MODESTE SUBMITTIT

STIPENDIARIUS THUNIANUS,

ANDREAS RYDEN,
SMOLANDUS.

UP SALIAE,

Excud. L. M. HÖJER, Reg. Acad. Typogr.

SÆ. RÆ. M:TIS.
MAGNÆ. FIDEI. VIRO.
Supremo. Ad. Aulam. Regiam.
Stabuli. MAGISTRO.
Et. EQUITI. De. STELLA. POLARI. Splendidissimo.
GENEROSSISSIMO. AC. PERILLUSTRI. DOMINO:
DOMINO.
JOHANNI HENR.
SPARFVENFELDT.
MÆCENATI. OPTIMO.

Præstitorum.
Tum. Mihi. Tum. Paternæ. Domui.
Ingentium. Beneficiorum.
Pie. Memor.
Diatriben. Hanc. Academicam.
Ceu. Qualemcunque. Futuram.
Submissæ. Venerationis. Meæ.
Gratissimique. Animi.
Testem. Et. Interpretem.
Cum. Ardentissima. Omnigenæ. Felicitati.
Adprecatione.
Do. Dico. Dedico.

Devotissimus. Cliens.
ANDREAS RYDEN.

B. C. D.

§. I.

In historia itinerum PAULI, quam
Περί ξενιστῶν τῶν ἀγίων Αποσόλων LU-
CAS inseruit, bis legimus ΑΣΣΟΝ, capp. XX & XXVII. Priori capitulo, v. 13 & 14, sese nobis fistit οὐ Ασσος. Nihil moramur varietatem lectionis, dubio procul mendosae, quorundam codicum, Θάσου effarentium seu Θάσον, itemque Νά-
σον, quæ cum locorum fuerint in Hellade & Αἴγαο nomina, huc non faciunt. *Aīsus* intelligitur, Asiae minoris urbs, mari propinqua, ad quam PAULUS, cum ex Græcia trajecisset, primumque salutasset τὴν Τρωάδα, (Asiae in illam, in actis & epistolis Paulinis saepius laudatam,) πεζέων si pedestri itinere accessit; unde vero mox vectus navi, quum Αἴγαο permenitus esset ac Mediterraneum mare, Tyrum & dein Ptolemaida, Cæfaream denique, ac, quæ itineris sui meta erat, Hierosolymam pervenit. Vid. Act. XX & XXI. Hæc est ipsa illa, STRABONI, PLINIO, P. MELE ceterisque laudata Geographis, Ασσος, *Aīsus*, (PTOLEMÆO τὸ Ασσον,) sita in Asia ista regio.

regione, quam *Mysiam* alii faciunt, alii *Troada*, alii de-
mum *Æoliam*. Nemirum *Æolis*, Græciae Asiaticæ pars,
latius accepto nomine, continuit aliquando *Troada* *Mys-*
siamque regiunculas a), has quoque distinctas antiquitas,
sed neque raro dein inter se permixtas; quarum ferme in
confiniis cum posita fuerit *Affus* urbs, a Chorographis in-
differenter ad utramlibet refertur b). Interim hinc fa-
ctum, ut nonnulli, qui veteres Geographos non satis ad-
hibuere in consilium, justo plures statuerint urbes cogno-
mines, atque ex una illa Ασσω duas tresve fecerint. Ne-
que contentus DESID. ERASMUS c) *Mysiacam* Asson ab
Æolica distinxisse, ab utraque diversam commemorat As-
son *Lycie*; eamque, uti visum fuit nonnullis, ex STE-
PHANO BYZANT. restituendam. Sed vero corruptum
esse hunc STEPHANI locum, (ubi pro Λυκα legendum
sit potius Μυστα, STRABONE Geogr. duce, quem in ce-
teris studiose sequitur ibid. STEPHANUS ille,) non in-
juria contendunt alii. Ubi vero versamur in homonymis,
id certum est, præter Asiaticam ΑΣΣΟΝ, exstitis &
Europæam d), in Creta insula positam: quam vero, sim-
plice consona, STEPHANUS Ασσον, Ασμ Latine efficit
PLINIUS e); uterque, dubio procul, de eodem Cretæ
oppido loquutus, diverso licet genere & terminatione ipsis
Ασσος efferatur & Ασμ; & licet πολιχιγον (oppidulum) fa-
ciat STEPHANUS, quod inter insignia oppida PLINIUS
refert l. c. In Creta, quam, quod urbibus abundarit o-
lim

a) PLIN. H. N. Lib. V. c. 30. b) Confr. CHR. CEL-
LARII Not. O. Ant. Tom. II. pagg. 43 & 61. c) In Cr. Si-
ad A&E. XX. d) Tacemus, quarum adfinia sunt nomina,
Assam, Cbalcidices in Macedonia urbem, in Geographia
antiqua satis notam; quamque in Peloponneso PAUSA-
NIAS laudat & STEPHANUS BYZ. Ασσαν, κώμη τῆς
Δεσποδίας. e) Lib. IV. c. XII.

ACT. XXVII.

lim, ἐπαγόμπολιν agnominavit antiquitas, non aequem magnæ, ac multæ, floruisse videntur urbes; quæ inter etiam quæ ceteris minor exstiterit, censeri possit insignis antiquitate sua aut alia quacunque re memorabili. Sane in mythistoria veteri Jupiter Cretensis dicitur & *Astus*; idque, ut suspicamur, ab *Astro* urbe; cuius insuper nomine ductæ primitus ex *Asia* in Cretam coloniæ memoria vide ri possit conservata. Ceterum recentioribus chorographis ignota sunt, cum ipso nomine, rudera hujus Asi s. *Asti*; quemadmodum & ceteras plerasque Cretæ veteris urbes pedetentim oblivio cepit.

§. II.

In historia Paulinæ ex *Asia* in *Italiam* navigationis, Act. XXVII. quando jam Apostolus cum sociis Cretæ legebat litora, designari v. 13 ΛΣΣΟΝ, ejus insulæ urbem, adseverant alii interpretum, alii negant. Utpote PAULO, posteaquam, apud Romanum Procuratorem a Judæis delatus, Cæsarem provocasset, Act. XXV. v. 11. eundum jam erat ad Cælarem, v. 12, 21, 25. adeoque navigandum in *Italiam*, cap. XXVII. v. 1. Ergo, relicta Cæsarea, nav̄i vehitur Sidona, Phœnicæ urbem, v. 3. inde, Cyprum insulam præternavigans, v. 4. pelago Ciliciam versus Pamphyliamque transmisso, Myra defertur, Lyciæ oppidum, v. 5. Nova illuc consensa nav̄i, v. 6. tardiori itinere quum ægre ventum esset Cnidon Caræ, quæ supra Cretam est, navigavit demum subter ipsam *Cretam*, circa *Salmonen*, (Capo *Salomon* hodie que dictam.)

Hu Kεῆτης ἐνέπεστιν ἔωϊον ἔμμεναι σκηνὴν,
teste DIONYSIO PERIEG. v. 111, h. e. orientale promontorium ejus insulæ, v. 7. quod ægre præteriens, accessit ad Καλὸς Διμένας, haut dubie spectantis ad orientem insulæ inferiorem locum & australem, cui vicina erat urbs *Lasea*, v. 8. Tum vero periculosa navigationem fru-

stra dissuadente Paulo, v. 9, 10. cui minus fidel, quam gubernatori & naucleo, habebat Julius Centurio, v. 11. petebatur *Phœnix*, *Cretæ portus* in meridiali litore, qua vergit illud ad occidentem; ubi hiemare animus erat, v. 12. Et initio quidem, secundante austro, ejus voti futuros se compotes confisi, ἀρχοντες ΑΣΣΟΝ παρελέγοντο τὴν Κερτην. v. 13. Atque hic posterior est, quem initio diximus, Acto. locus, ubi offendimus Ασσον, isque principibus Criticis, quod ad chorographiam adtinet, an oeps visus ac perdifficilis; cui in praesens illustrando si qualemcumque impenderimus operam, facile ac faventem veniam Tuam, Candide Lector, nostro conatu non defore confidimus.

§. III.

Proprium urbis nomen qui faciunt ΑΣΣΟΝ loco prox. allegato, non facile aliam, quam *Cretæ urbem*, nobis modo commemoratam, ibidem admittunt, historiæ sacrae contextu ac circumstantiis chorographicis Paulini Itineris inducti. Qui vero, nulla harum rerum habita ratione, hoc itidem Act. loco Myriacam Ασσον s. Aeolicam intelligi posse sibi persuaserunt, terrarum urblumque situs immemores fese haut obscuro prodidere indicio; non sat is animadvertisentes, remotiorem in praesens ab isto Asiae litore fuisse navim Pauli, prope Cretam navigantis, quam ut Asiatica illa Ασσος in censum heic venire queat. Nos vero horum nihil morati sententiam, quam non immerito gravitoris arguit erroris THEOD. BEZA f), quoties hic verba facimus de urbe, toties unam intelligimus *Cretiam*. Ceterum, qui ne hanc quidem l. c. designari statuunt, Infra nobis memorandi, ΑΣΣΟΝ accipiunt adversaliter, idque ad sequens verbum παρελέγοντο sic referunt, ut sensus evadat, PAULUM atque eadem vectos navi

f) In adnot. ad b. l. Act.

ACT. XXVII.

navi comites *propius* Cretam *preternavigasse*, puta ipsum ejus insulæ litus legentes. Et fatendum, Græcis scriptoribus antiquissimis in usu fuisse ἀστον, pro ἔγγυς, πέλας, ή πλησιός, prope; v. c. HOMERO passim I. Z, Y, X, Ψ. (ἀστον. ὥστι. ἀστον ἵτω, ὅσις κ. τ. λ. & sic fere alias junctim cum eod. verbo ἵτει;) ARISTOPHANI item g), ipsique HERODOTO b). Sed & laudato poëtarum antesignano Οδυσσ. T. comparative dicitur ἀστοτέρω, (ARATO i) ἀστοτέρον,) pro ἔγγυτέρω, ἔγγυτέρον ī. ἔγγυον, *propius*; denique Epigrammatographis Gr. *superlative* ἀστοτάτω, ÆSCHYLO vero etiam, quod profert HESYCHIUS, ἀστοτάτα,) pro vulgatioribus ἔγγυτάτω, ἔγγυτάτα, ἔγγυτα, *proxime*. Nos vero binas, quas diximus, interpratum hujus loci sententias multo diversissimas dilucidius aliquanto enarremus, oportet, quaque fieri possit brevitate excutiamus.

§ IV.

Prodeant in scenam primi, qui ΑΣΣΟΝ l. c. urbem esse inficiantur. Hos inter THEOD. BEZA k) in eo multis est, ut ostendat, inepte suam egisse caussam interpretes, qui urbem isthic intellectam voluere. Præcipuum inde petit argumentum, quod nulla sita fuerit ejus nominis urbs in ora Cretæ, cuius jam litoribus Paulus adhaerebat. Concedit quidem, A/um, cuius meminit PLINIUS l), insulæ illius fuisse oppidum; quod tamen, ex ejus sententia, eo minus ad hunc locum quadrare possit, quo certius constat, A/um a laud. scriptore inter loca referri mediterranea Cretæ insulæ: cum necessarium omnino sibi videatur, ut, in historia navigationis Paulinæ, urbs, si qua erit, significetur maritima. Denique persuasum habet, LUCAM, si quem locum hec desig-
gnare

g) In Ιππ. p. m. 335. b) L. III. cap. LII. l. IV. c. III &
V. i) Φαινομ. v. 313. 486. k) l. c. l) H. N. l. c.

gnare voluisset, adhibitum fuisse aliam dictionis formam, præpositione quadam interserta: e. g. Αρεντες (*vocū intelligit BEZA*) ἀπὸ τῆς Ασσος, si mens fuisse, ut inde navigarent; vel, si poposcisset id sensus, κατὰ τὴν Ασσον, (uti supra v. 7. γενόμενοι κατὰ τὴν Κύδεν,) sive etiam ἀρεντες ἐπὶ, εἰς Ασσον. Nos, quia occasio se feret, monemus illico, istarum præpositionum cuidam sic denique solitam hec esse potuisse sedem, si LUCAS esset loquutus de loco, unde solverit navim Paulus, aut quo adpulerit: quorum quia neutrum quadrabit in Ασσον Cretæ, si quis urbem hanc intellexerit, dictionis perverteret formam & officeret sensui intrusa præpositio; adeoque summo jure aberit. Explosa vero acceptione *loci* cuiusdam vel *urbis*, BEZA nullum supereste opinatur dubium, quin ἀσσον adverbium sit, usitatum HERODO-TO; quem, vocabulum hoc adhibentem in sermone po-pulari, in primis secutos fuisse Evangelistas ubi adfirmat BEZA, haut satis meminisse nobis videtur, quantum a prisco sermone Ionico, quem cum principibus Poëtis communem habet historiæ Pater ille, idemque omnium solutæ orationis Græcæ scriptorum, qui exstant, antiquissimus, recedat Græca dictio N. Federis; ad horum denique profanorum dicendi formam proprius accedens, qui, post deliquium Ionicæ veteris linguae, Attica potissimum dialecto, plurimum etiam extra Atticam Græclamque culta, scripsere. Porro BEZA ille, (qui locum nostrum sic vertit: *quam solvissent, proprius preterlegerunt Cretam;*) adverbii istius significatum contextul maxime esse con-gruentem, hunc in modum m) demonstrare adnititur: cur illi, inquit, australē oram Cretæ ab oriente occiden-tē versus legentes, sperant se propositi compotes, ad/pri-ante noto, futuros? quia nimirum notus efficiebat, ut ipsam Cretæ

m) In adnot. suis ad l. c.

Cretæ oram quasi raderent, ut nullum periculum esse vide-
retur, ne, in alrum provecti, cursum tenere non possent.
Ideo Lucas non contentus dixisse, navim παραλέξασσι την
Κεύτην, i. e. secundum litora Cretæ navigasse, addidit
etiam ἄστον, i. e. propius, ut significaret, ipsam pene a
Cretæ litoribus non discessisse, australi videlicet ad oram Cretæ
navim impellente. Interpretationem BEZÆ qui calculo suo
probant, maximi nominis viri, HUGO GROTIUS n),
SALOM. GLASSIUS o) & JOH. CHRIST. WOLFIUS p),
ilsdem ferme, in sententiæ suæ præsidium, cum illo pu-
gnant armis. Censetur vero itidem WOLFIO particip.
ἀργαντες l.c. accipiendum elliptice, vel τὰς ἀγκυρὰς, an-
choras, vel quacunque alta, sensu inserviente, vocula sup-
pressa; quomodo & ιστα, vela, posse hec subaudiri, aut
δέομον, existimat in Lex. N. T. CHRIST. SCHOETTGE-
NIUS. Habent vero etiam Viri laudati διαφήσεις huj. L
interpretes OSTERMANNUM, STOLBERGIUM, TAR-
NOVIUM, STARKIUM, FRIDLIBIUM, SEBAST.
SCHMIDIUM, ceteros: nec non faventes sibi ver-
siones, Italicam Diodati, Gallicam J. Clerici & Beausobrii,
Hispanicam, Anglicam, Belgicam; denique & recentem
Danicam.

§. V.

Qui vero ΑΣΣΟΝ interpretati sunt proprium urbis
nomen, non eadem incessere via. Metaphrasæ enim com-
plusculæ, (Vulgata præeunte, & sequente itidem Sueci-
æ,) ac qui demum cunque interpretes cum NIC. ZEGER-
RO q) reddunt verba illa: ΑΠΑΝΤΕΣ ΑΣΣΟΝ, cum su-
stulissent, i. e. solvissent, ab Aſſo, (Vernac. Interpr. Tā
the lade ifrån Aſſon;) hunc in modum transferendo haut
obscure videntur innuere loci illitus aut urbis, unde navi-

B

gatum

n) In Cr. S. ad b. l. o) Pbil. Sacr. p. m. 1288. p) Cur.
Pbil. & Cr. ad l.c. q) Adnot. ad b.l. in Cr. S.

gatum sit, in extrema regionis ora situm; sive locum quemdam maritimum extra Cretam, sive, quod credere malumus, urbem Cretæ littoralem intellectam velint ^{r).} Siquidem vero quemcunque extra hanc insulam locum maritimum non admittit heic sacrae historie contextus, nec vero in ipso Cretenium litore cuiquam loco id nominis deferunt veteres chorographi; ad istam Græca verba convertendi rationem eo minus noster inclinat animus, quod *participium illud, ad cusativo nominis proprii localis junctum, non importet motum de loco, quem ista metaphrasis exprimit.* Et quo jure dicetur, recessisse navim a loco, quo jam ante accessisse eamdem non tradit sacra historia? Nec vero loci hujus contextui convenientior erit, intellectus illic e contrario, *motus ad locum, ac si Aegaeos foret portus, quo tunc demum fese reciperent navigantes.* Cujusmodi quid observamus in translat. Germanica b. m. M. LUTHERI: Sie erkuben sich gen Aßon.

Diversam vero, ab his, viam in phrasι ἀρχαῖς Αἰγαίον explicanda ingressi DANIEL HEINSIUS ^{s)} & HENRICUS KIPPINGUS ^{t)}, Creticam intelligunt urbem, non quidem maritimam, (nullam enim hujus nominis in litora Creteni admittunt probati auctores,) sed quamdam e mediterraneis insulæ, PLINIO duce l. c. Nec sane sic statim censendus est PLINIUS oppidum illud in media posuisse insula, aut a litore removisse longius, quam ut in propinquo mari navigantibus conspicī facile posset. Nempe chorographis insuetum non est, mediterraneis adnumerare loca, a litore vel aliquantillum remota, atque ita opponere portibus ceterisque littoralibus locis, quæ ab ipsis oceani undis adluuntur. Sic in mediterraneis

---

^{r)} Confr BEZZÆ & WOLFII in b. l. adnot. ^{s)} Sacr. Exercitat. ad l. c. Act. ^{t)} In auctar. ad Hist. Eccl. F. PAPPI, p. 9. sq.

neis Cretæ Plinianis est Phœstum, STEPHANO Φαιστός,
urbs a Minoë condita ἐπὶ θαλάσσῃ, ἐπὶ μεσημβρίᾳ ἐγερ-
μένη, uti loquitur DIODORUS SICULUS; u) adeoque
mare vicinior, sed quæ sic tamen mare non adtigit, sta-
dilis aliquot ab extremo remota litora, secundum STRA-
BONEM. Et si vel longius a Cretico litora Asum se-
jungeret PLINIUS, (quod quidem fecisse eum, haec tenus
non constat,) exemplis nota res est, eminus conspicere a-
liquando e navibus urbes arcesque etiam longinquiores,
in primis si in editiori loco sint positæ, sique, locum
Inter mediterraneum maritimamque regionis oram, in-
terjectum nihil sit, quod visum præpediat. Neque est,
quod sibi metuant urbis defensores, si quis institerit:
PLINIUM quidem atque STEPHANUM II. ce. Cretæ
vindicare Αἴσον f. Asum, (simplice consona,) non item
Αἴσον, cuius nominis urbs LUCÆ in Actis tribuatur si-
lentibus laudatis scriptoribus. At certe in propr. nominis
bus Græcorum Romanorumque admissa sæpenumero de-
prehenditur consonæ cujusquam vel duplicatio ἐπενθετικὴ,
vel contra elisio. Sic HERODOTO, THUCYDIDI,
STRABONI, passimque in numis vet. Θάσος, MELÆ
Thasus, illa est ad Thraciam insula, quæ STEPHANO,
POLYBIO PLINIOQUE Θάσος effertur seu Thassus.
Eadem Græci maris insula modo Σάσων, (PLIN. Sasonis,) modo
Sasson x) dicitur, eademque gens Gotbi aut Γότ-
θοι. Ita Αἴσος λίθος scribitur, qui & alias lapis Aſſus;
quique ab Aſſo Troados dictus GALENO perhibetur &
PLINIO y). Mittimus adpellativa, in quibus non con-
stanter geminatur consona. Vid. G. J. VOSS. in Etymo-
logico. Itaque profani illi non tacent urbem Creticam,
quam loquutus HEINSIO & ἡμοψήφοις censetur LUCAS.

B 2

Nec

u) Lib. V. c. 79. v) Confr. CELL. Not. Orb. Ant.
T. I. p. 1233. seqq. y) H. N. L. XXXVI. C. XVII.

Nec vero, si tacuissent, statim consequeretur, apud *Lukanum* urbi hujus nominis locum esse non posse. Namque memorat & in Creta LUCAS C. XXVII. 8. πόλιν Δασσαιον, in cuius vicinia fuerint Καλοι Διμένες, unde in litore, ad euronotum spectante, sitam urbem illam colligimus, altum agentibus silentium geographis. Licet enim sint, qui PLINIO, mediterranea Cretæ enumeranti, restituant *Lason*; tamen id nominis, in magna veterum codicium varietate, vix esse genuinum, gravis suspicio est MEURSIO, quam neque sibi eximi finit CELLAR. z).

§. VI.

Præter laudatos interpres, heic oppidum admittere neque dubitant SEBAST. CASTELLIO a) & DES. ERASMUS b), quorum ille Gr. verba ἀρχαῖς Ασσον reddit: *Aſſum prætervecti*; hic apertius Crete vindicat oppidulum h. l. intelligendum. Quibus adde ARIÆ MONTANUM, MUNSTERUM, & consentientes passim alios. Est autem HEINSIO & KIPPINGO H. cc. Αρχαῖς Ασσον locutio nautica, quæ, si Græcis vocibus inhaferis, Latine sonabit: *Tollentes Aſſum, s. qvum fūſtuliffent Aſſum.* Nimirum constitutus jam in mari Sacer Scriptor, loquutus ipsis videtur more nautarum, quibus familiariter dicuntur illa loca abscondi, fugere ac recedere, a quibus ipsi navigantes abscedunt; illa aperiri e contrario, surgere aut se tollere, itemque accedere, quæ oculis propinquantium subjiciuntur. Etenim, quæ videntur fieri, quemadmodum videntur, nauticus ille sermo exprimit. Quo pacto eum ordinarie dicenda esset Ασσος ἀρχαῖς, heic per quamdam Υπαλλαγὴν navigantes dicuntur ἀρχαῖς Ασσον. posteaquam adlevabant Aſſon; i. e. qvum levasset se, qvum se adtollere cœpisset Assos, seu exsur-

z) N. O. A. To. I. p. 1266. a) In Vers. Lat, N. T. b) Gr. S. Tom, VII, pag. 432.

exsurgere iis visa esset: eum in modum, quo MARONI dicitur Aen. III. 205, sq.

- terra - - primum se adtollere tandem
Visa, aperire procul montes, &c.

Nec vero nova prorsus atque insolens est, quam sic adhibuisse LUCAS censetur, dicendi forma; utpote quam ad finibus corroborant exemplis alii scriptores, tum profani, tum sacri. HOMERO - - πολυλήνιος ἀπὸ Πελασγῶν Δύεσθαι, (h. e. abscondere se terra aut fidere,) dicitur. Et Æneid. lib. cit. VIRGILIUS ait:

Provehimur portu; terræque urbesque recedunt.

Ante alios autem, qui proferatur in medium, dignus erit Poëta locus Æn. III. v. 291, seq. ubi simul hypallagen illam offendimus:

Protinus aërias Phœacum abscondimus arces,
Litoraque Epiri legimus. - -

i. e. Phœacum (Corcyraeum) arces nobis sese abscondunt, fugiunt e conspectu, vanescunt; uti alias loqui amant poëtae. Si ex adverso venissent sub adspectum eadem arces, dicturus eumdem in modum fuisset, opinor: Phœacum tollimus arces, sive adtollimus; pro eo, quod scribere eum paullo ante vidimus: se adtollere visæ arces. Similia horum nobis subministrant Gr. Scriptores Sacri. LUCAS Act. XXVII. 27. Διαφερομένων, inquit, ἡμῶν ἐν τῷ Αδρίανῳ, ποστὰ μέσον τῆς νηστός, ὄπενόν δὲ ναῦτος προσάγειν τινὶ αὐτοῖς χώραν. Quum iactaremur in mari Adriatico, media nocte suspicabantur nautæ adpropinquare sibi regionem aliquam. Præfertim vero sermonis struētarum, cum nostro loco illo, supra adlato, eximie congruentem, videre est Act. XXI. 3. Αγαφήσαντες (ita enim legendum esse, non, ut vulgo exaratur, οὐαφανέτες, præeunte Cod. Mscr. Biblioth. Bodleian. Oxon. dudum observarunt eruditiss.) τὴν Κύπρον, καὶ παταλιπόντες αὐτὴν ἐνώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν. καὶ τ. λ. quum a-

peruissemus Cyprum, &c. i. e. quum se nobis aperuisset Cyprus, s. quum adparuisset. Ubi *Danus* interpres adposite: *Der vi fik Cyvern i sigte*, &c. Et adeo quidem amice conspirant ambæ phrases, αναφίνοντες Κύπρον & ἀγαράντες Ασσον, ut participia illa his locis facile inter se substitui posse videantur laud. HEINSIO. Neque est, quod cum BEZA quis urgeat novitatem phrasenos ἀγαρ τινα τόπον, si modo *hypallage*, quam diximus, nostro loco admittitur; ita, ut sensus emergat: ἀεραὶ ὁ τόπος five ἥρθη, scil. εἰς ὕψος, quod addit LUCIANUS in *Somnio*. Sic autem cum verbo illo jungimus tritam notionem τῇ ἐπαλγειν ἡ ὕψην, (ὕψος ἀερεπ HOMERO, Iλ. ψ. & Od. M.) evehendi in altum, sursumve tollendi; quam & alias Scriptores Sacri, dispare licet forma atque in materia diversa, adhibent. Et si quidem huic omni ex parte simile Græci auctoris exemplum desiderat BEZA; quidni poscitur idem tum alias quibuslibet locis, tum in primis Act. XXI. 3. unde formam æque raram, sed nostræ simillimam, τόπον αναφίνοντες, modo adduximus. Porro quum Act. XX. 13, 14. nominarit LUCAS Myssæ urbem, THN Ασσον, præmisso *articulo*, qui & alias haut raro in Hist. S. ante propria locor. nomina exprimi suavit; nonnullis visa est Act. XXVII. 13. absentia articuli ante Ασσον, adverbiali favere significatui. Sed debilius hoc est argumentum in oppugnanda urbe Aasso; præsertim quum æque numerosa suppressi articuli ante nomina locorum, atque expressi, ubivis occurrant exempla. Ita vel uno hoc cap. Actor, sine articulis, Σιδῶνος v. 3. Μύρων v. 5. Σαλμῶνης v. 7. Καλῶν Δημένων itemque Δασσαλας v. 8. Φοινικος v. 12. facta mentio deprehenditur. Denique externa scriptoris forma, ut non urbis defensoribus, ita profecto neque adversariis ejus minimum prodest. Majusculem videlicet initialem literam proprii nominis, pariter

ter & signum distinguens, quod Αστον a sequ. verbo παρελέγοντο dirimat, in cassum quis velit confirmari auctoritate vetustorum codicum; quorum exscriptoribus nondum fuit in usu vel *interpunctio ejuscemodi*, vel ista propr. nominum designatio. Verum tamen id non prætereundum, quod observat LUDOV. DE DIEU, c) omnes Gr. editiones, præter BEZÆ, (quem præcipuum vidimus urbis hujus oppugnatorem,) ipsumque CHRYSOSTOMUM, cum præced. ἀρχætres jungere Astorov, & per comma a sequ. παρελέγοντο distingvere. Ceteruni suspicari licebit, partim ignorantiam urbis Creticæ, partim deprehensem errorem chorographicum quorumdam interpretum, qui Αστον Myſia, vel forsitan alium extra Cretam locum, intellexerant, mox aliis dedisse ansam, omnem oppidi notionem hinc eliminandi. Sic autem, vice propriæ nominis, adverbium illud admittere maluerunt, non quidem incognitum lingvæ matris Ionicæ, neque adeo insolitum vel patri Poëtarum HOMERO, cujus dictiōnem etiam fecere suam æmuli poëtæ posteræ ætatis, vel HERODOTO, ut supra monūmus; sed in prosa oratione dein antiquatum, atque his præsertim scriptoribus, quibus cum amanuensibus sacris præcipua est stili convenientia, inusitatum: & futurum quidem illud in S. cod. Gr. ἄπαξ λεγόμενον. Itaque licet ultro fateamur, notionem τῆς prope, ea, quam diximus, ratione a magnis viris adoptatam, quantum ad sensum, nihil alere monstrū, neque historiæ sacræ contextui vim inferre; sic tamen, quod ad ἔησιν adtinet, archaismus ille Ionico-Poëticus ægerime admittendus videtur: id quod vel præcipue nos inducit, ut nostrum addamus cálculum urbis Creticæ patronis, quo-
rum

e) In bunc l. Act. Confr POLI Synops. Criticor.
Vol. IV. p. 1528.

rum sententia, sat probabilis, nihil secum habet incommodi. Immo vero commodus erit hic loci sensus: Quando Pauli sodales ex Cretico portu, Lasææ propinquo, cui nomen Καλοὶ Διμέγες, solverant eo fine; ut in altero portu, quem habebat vergens ad occasum insula, puta Phœniece, opportuniora quererent navalia, illisque ita ab ora Cretensi, euronotum spectante, in altum proiectis, e longinquo venerat in conspectum *Assos*, (haut procul a meridiali litore, ut conjectare fas est, Lasæam inter & Phœnicem posita;) faventi tum austro vela dantes, denuo imminabant eidem insulæ: atque sic, australem ejus oram legendo, brevi ad constitutum portum ex voto adpulsuri sibimet videbantur. Verum enim vero nostrum jam erit, complicatis velis, occupare portum.

D. T. O. M. G.

CLARISSIMO
D:NO AUCTORI.

*Qui vigor ingenii Tibi sit, que cura sciendi
Tempora det studiis, quod decus inde Tuum,
Monstrat opus liquidum, volitans & fama per urbem;
Nec reticet livor, dum sibi visa refert.
Virtutes cernit grandes & amicus & hostis,
Fortuna felix omen uterque videt.
Ergo mibi reliquum quid erit, nisi dicere solum:
Plausibus his non Te dignior ullus erit.*

GABRIEL ELMGREN.